

Umowa ubezpieczenia

25 maja 2021 r.

mgr Aleksandra Bar
aleksandra.bar@uwr.edu.pl

Powtórzenie

1. Określ charakter prawny umowy ubezpieczenia.
2. Czym jest wypadek ubezpieczeniowy?
3. Czym jest ubezpieczenie majątkowe?
4. Czym jest ubezpieczenie osobowe?
5. Wyjaśnij pojęcia: ubezpieczyciel, ubezpieczający, ubezpieczony, uposażony.
6. Rozwiń skróty: OC, AC, NW (NNW)

Kazus 1

Która z umów jest ważna, a która dotknięta jest sankcją nieważności? Uzasadnij.

1. Umowa ubezpieczenia zawarta na wypadek porwania przez gnomy ogrodowe.
2. Zawarta w 2018 r. (na czas nieokreślony) umowa ubezpieczenia szkód na osobie spowodowanych teleportacją (procesem przenoszenia ciała ludzkiego z jednego miejsca w inne, bez zachowania ciągłości istnienia w przestrzeni). Oceny dokonaj przy założeniu, że w III kwartale 2021 r. teleportacja ludzi stała się możliwa, a w 2022 r. stałą się popularnym środkiem transportu.
3. Umowa ubezpieczenia zawarta na wypadek śmierci spowodowanej katastrofą nuklearną.

Kazus 2

12 marca 2019 r. Sebastian Z. zawarł z towarzystwem ubezpieczeniowym ABC S.A. umowę ubezpieczenia ruchomości domowych od kradzieży z włamaniem i rabunku. Umowa zawarta została na czas nieokreślony i dotyczyła ruchomości domowych znajdujących się w domu jednorodzinnym należącym do Sebastiana, położonym przy ul. Bogackiej 5 w Warszawie. Pojęcie ruchomości domowych zdefiniowane zostało w OWU jako wszystkie przedmioty (mienie ruchome), które nie są ani wbudowane, ani wmontowane na stałe w miejscu ubezpieczenia, w szczególności artykuły, narzędzia, przedmioty i urządzenia użytku domowego, zapasy gospodarstwa domowego, sprzęt audiowizualny, komputerowy, fotograficzny, elektroniczny, medyczny, instrumenty muzyczne, anteny telewizyjne, a także wartości przechowywane w sejfie klasy S2 takie jak dokumenty, gotówka, biżuteria i inne cenne rzeczy. Suma ubezpieczenia określona została na 1 000 000 zł.

Dnia 11 kwietnia 2020 r., ok. godziny 11:00, pomimo prawidłowego zabezpieczenia, pod nieobecność Sebastiana Z. doszło do włamania do jego domu. Skradziona została zawartość sejfu, w którym znajdowało się: 50 000 zł w gotówce, brylantowy naszyjnik o wartości 30 000 zł oraz kilogram kokainy o wartości 400 000 zł. 12 kwietnia 2020 r. Sebastian zgłosił szkody ubezpieczycielowi, wypełniając w filii TU ABC S.A. stosowne dokumenty.

TU ABC S.A. po rozpatrzeniu wniosku 15 maja 2021 r. wypłaciło Sebastianowi odszkodowanie w wysokości 80 000 zł (uwzględniając w zakresie strat skradzioną gotówkę oraz naszyjnik). Odmówiono natomiast wypłaty odszkodowania w pozostałym zakresie.

1. Czy Sebastian Z. może skutecznie domagać się wypłaty odszkodowania w pozostałym zakresie?

Kazus 3

1 kwietnia 2018 r. Maria B. zawarła z towarzystwem ubezpieczeniowym ABC S.A. umowę ubezpieczenia dzieł sztuki znajdujących się w jej apartamencie przy ul. Słodkiej 4/12 w Warszawie. Umowa zawarta została na wypadek kradzieży cennych obrazów i rzeźb, których wykaz stanowił załącznik do umowy ubezpieczenia. Umowa zawarta została na czas określony (5 lat). Sumę ubezpieczenia określono na 100 000 zł.

Następnie, 3 maja 2019 r., Maria B. zawarła z towarzystwem ubezpieczeniowym XYZ S.A. umowę ubezpieczenia na wypadek kradzieży cennych obrazów i rzeźb znajdujących się w jej apartamencie przy ul. Słodkiej 4/12 w Warszawie. Wykaz ubezpieczonych dzieł stanowił załącznik do umowy ubezpieczenia i pokrywał się z wykazem stanowiącym załącznik do umowy z 1 kwietnia 2018 r. Umowa zawarta została na czas nieokreślony a sumę ubezpieczenia określono na 50 000 zł.

Wartość ubezpieczenia wynosi 100 000 zł.

18 lipca 2020 r., ok. 22:00, pomimo prawidłowego zabezpieczenia, doszło do włamania do mieszkania Marii B. (dokładną datę i godzinę włamania ustalono na podstawie nagrania z monitoringu znajdującego się na klatce schodowej). Maria B. była wówczas na zagranicznych wakacjach. Maria wróciła do domu dopiero 22 lipca 2020 r. i wtedy odkryła, że doszło do kradzieży wszystkich ubezpieczonych dzieł sztuki. Niezwłocznie o tym fakcie powiadomiła policję. 23 lipca 2020 r. o fakcie kradzieży Maria B. powiadomiła telefonicznie placówkę ABC S.A. oraz XYZ S.A. 25 lipca Maria B. wybrała się do filii ABC S.A. a następnie do filii XYZ S.A. gdzie zgłosiła szkodę wypełniając stosowne dokumenty.

ABC S.A. po rozpatrzeniu wniosku odmówiło wypłaty odszkodowania z powołaniem się na postanowienie § 5 ust. 2 OWU, zarzucając, że Maria B. nie wykonała wynikającego z niego obowiązku, tj. obowiązku powiadomienia ubezpieczyciela o kradzieży- telefonicznie, pisemnie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej- w ciągu 24 godzin od powzięcia informacji o kradzieży.

XYZ S.A po rozpatrzeniu wniosku odmówiło wypłaty odszkodowania z powołaniem się na postanowienie § 33 ust. 1 OWU, zgodnie z którym XYZ S.A może oddalić roszczenie, jeżeli ubezpieczający nie wykona obowiązków, o których mowa jest w § 31 OWU. Wg § 31 ust. 1 OWU o kradzieży ubezpieczający powinien „powiadomić ubezpieczyciela niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 2 dni od powzięcia informacji o kradzieży”. Uznano, że telefoniczna informacja nie stanowi „powiadomienia” w rozumieniu § 31 ust. 1 OWU.

- 1. Czy Maria B. może domagać się skutecznie od ABC S.A. wypłacenia odszkodowania? Jeśli tak, to w jakiej wysokości? Czy odpowiedź na to pytanie zmieniałaby się gdyby ABC S.A. została poinformowana o kradzieży przez policję 22 lipca 2020 r.?**
- 2. Czy Maria B. może domagać się skutecznie od XYZ S.A wypłacenia odszkodowania? Jeśli tak, to w jakiej wysokości?**

Kazus 4

Zbigniew Z. zawarł z towarzystwem ubezpieczeniowym XYZ S.A. umowę ubezpieczenia na życie. Ubezpieczenie zawarte zostało na wypadek śmierci, a sumę ubezpieczenia określono jako 200 000 zł. Jako ubezpieczony w umowie wskazany został zięć Zbigniewa Z.- Mariusz K. Jako uposażeni wskazani zostali: córka Zbigniewa Z.- Adrianna K. (żona Mariusza K.) oraz wnuk Zbigniewa K. - Adam K. (syn Mariusza i Adrianny K.). Umowa została zawarta 1 czerwca 2016 r. na czas nieokreślony. Dopiero 20 lipca 2017 r., Mariusz K. oświadczył, że chce skorzystać z zastrzeżenia na jego rzecz ochrony ubezpieczeniowej, a oświadczenie obejmowało także wysokość sumy ubezpieczenia.

2 maja 2020 r. Mariusz K. zmarł na zawał serca. TU XYZ S.A. odmawia wypłaty odszkodowania twierdząc, że przy zawieraniu umowy zatajono fakt, iż Mariusz K. choruje na chorobę wieńcową.

- 1. Czy możliwe jest zawarcie umowy ubezpieczenia na życie na cudzy rachunek?**
- 2. Czy TU XYZ S.A. zasadnie odmawia zapłaty odszkodowania?**
- 3. Czy odpowiedź na pytanie nr 2 uległaby zmianie gdyby Mariusz K. nigdy nie oświadczył, że chce skorzystać z zastrzeżenia na jego rzecz ochrony ubezpieczeniowej?**

Kazus 5

Spółka akcyjna działająca pod nazwą „Huta K.” S.A., w związku z prowadzoną działalnością zawarła z towarzystwem ubezpieczeniowym QWE S.A. umowę- celem zabezpieczenia się przez zdarzeniami losowymi, które mogły spowodować różnego rodzaju szkody; ubezpieczenie to objęło także maszyny i urządzenia Huty. Z umowy wynika, że stanowiące przedmiot ubezpieczenia maszyny i urządzenia oraz wyposażenie Huty ubezpieczone zostały na kwotę 1 000 000 zł według „wartości odtworzeniowej”. Pojęcie to zdefiniowane zostało w OWU jako koszt odtworzonego zniszczonego lub uszkodzonego mienia, a więc przywrócenia do stanu nowego, nieulepszanego (suma nakładów jakie trzeba ponieść, aby nabyć lub wyprodukować rzeczy tego samego rodzaju, typu, modelu o takich samych lub zbliżonych parametrach technicznych, z uwzględnieniem kosztów montażu i transportu). W okresie obowiązywania umowy doszło do zawalenia się dachu hali, w której prowadzona była przez Hutę działalność produkcyjna (na skutek nagromadzenia się śniegu). Szkada tym wywołana, według wyceny dokonanej przez ekspertów, w części obejmującej wartość odtworzenia zniszczonych maszyn i urządzeń wyniosła 1 350 900 zł i taką kwotę zgłoszono jako szkodę stanowiącą podstawę żądania zapłaty odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia. Kwota ta została zaakceptowana przez TU QWE S.A. jako uzasadniona wysokość poniesionej szkody. Faktycznie jednak Huta wydała na zakup „odtworzeniowy” parku maszynowego i urządzeń jedynie 750 000 zł, co w dużej mierze było wynikiem okazji, z jakiej skorzystano (zakupiono znaczną część parku maszynowego i urządzeń na licytacji z związku z upadłością innego przedsiębiorcy). W tej sytuacji TU QWE S.A. odmówiło zapłaty pełnej sumy ubezpieczenia (tj. 1 000 000 zł) podnosząc, że nie ma obowiązku wypłacać więcej niż rzeczywista kwota poniesiona na naprawienie szkody.

- 1. Czym jest suma ubezpieczenia, a czym jest wartość ubezpieczenia? Czym jest nadubezpieczenie i niedubezpieczenie?**
- 2. Czy okazyjne nabycie przez Hutę parku maszynowego i urządzeń istotnie uzasadnia ograniczenie wypłacanego przez zakład ubezpieczeń odszkodowania?**

Kazus 6

Jan K. w ramach działalności gospodarczej organizuje uroczystości takie jak wesela, wieczory kawalerskie itp. Robi to w sposób „kompleksowy”- zapewniając miejsce (lokal), obsługę gości, noclegi, a także transport dla uczestników takich imprez. W pewnym okresie jego działalności modne stało się organizowanie takich imprez w postaci grilla „na łonie natury”. Jan K. znalazł działkę położoną nad rzeką idealną dla tego rodzaju imprez. Okazało się, że właściciel Łukasz P. nie jest zainteresowany jej zbyciem, ale gotów jest ją wydzierżawić Janowi K. W efekcie Jan K. przez pewien czas dzierżawił działkę należącą do Łukasza P. Na terenie działki znajduje się drewniany domek letniskowy oraz pomost prowadzący nad wodę. Uzgodniono, że Łukasz P. zapewni pełne ubezpieczenie dzierżawionej nieruchomości, w tym ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (OC) oraz następstw nieszczęśliwych wypadków (NW), które mogą zdarzyć się na terenie jego działki. Ponieważ działalność Jana K. rozwijała się niespodziewanie dobrze, a Łukasz P. wpadł w tarapaty finansowe, okazało się po pewnym czasie, że ten pierwszy może jednak nabyć nieruchomość Łukasza P. Umowa sprzedaży została zawarta i wykonana. Tuż po zawarciu umowy, w trakcie imprezy organizowanej przez Jana K., załamała się konstrukcja pomostu, na którym bawili się jego klienci. Jak się okazało przyczyną tego był brak konserwacji tego obiektu oraz przeciążenie spowodowane dużą ilością osób jakie uczestniczyły w imprezie. Jan K. musi nie tylko ponieść koszty naprawy pomostu, ale także ponieść odpowiedzialność odszkodowawczą względem swoich klientów za doznane przez nich w trakcie wypadku szkody na osobie (były to złamania i potłuczenia). Co więcej okazało się, że sam nie ubezpieczył się od tych ryzyk. Natomiast termin umowy ubezpieczenia zawartej przez Łukasza P. w chwili wypadku jeszcze nie upłynął; nie została ona też przez niego lub zakład ubezpieczeń wypowiedziana. W tej sytuacji Jan K. zwrócił się do Łukasza P. by ten zawiadomił zakład ubezpieczeniowy o szkodzie i wezwał do jej likwidacji. Natomiast poszkodowanych w wyniku załamania konstrukcji poinformował, że muszą oni dochodzić naprawienia szkód od tego zakładu i bezcelowe jest występowanie przeciwko niemu do sądu, bo ubezpieczyciel w związku z zawartą umową jest jedynym podmiotem obowiązany do naprawienia szkody.

- 1. Czy ubezpieczenie opisane w kazusie jest ubezpieczeniem majątkowym, czy osobowym? Na czym polega świadczenie ubezpieczyciela?**
- 2. Czy Jan K. (nabywca nieruchomości) skorzysta z ubezpieczenia Łukasza P.?**
- 3. Czy zawarcie umowy ubezpieczenia wyłącza możliwość dochodzenia odszkodowania od ubezpieczonego?**